ކޮޕީކުރުމާ ދުރު...

“ތަޤުލީދު” އަކީ މި ޒަމާނުގައި އެތަކެއް ބަޔަކު ދެކޭގޮތުން މި ދީނުގެ ޢިލްމުވެރި މުޙައްމަދު އަސަދުގެ “އިސްލާމް ދީން – ހަތަރު އަސާސީ އަސްލު” މި ފޮތުގެ އެއް ބާބުގެ ތަރުޖަމާއެވެ. މި ފޮތުގެ އަސްލު ލިޔުއްވާފައިވަނީ ބޭރުގެ ބަހަކުން ކަމަށްވާތީ، ފޮތުގެ ބައެއް މާނަތައް “ތަޤުލީދު ކުރުން...” އެވެ. “ތަޤުލީދު” އަކީ އަރަބި ބަހުގެ ލަފުޒެއް ކަމުގައި ވާތީ އޭގެ މާނަ ބަޔާންކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް ބަލައިގަނެވެއެވެ. ދީނުގެ ޢިލްމުވެރިން ބުނާ ގޮތުގައި، “ނަފްސު އިތުބާރު ބޮޑުކުރުން” އެވެ. އެއީ ފޮތުގެ 5 ވަނަ ބާބެވެ. އިޖްތިހާދުގެ މައްސަލަ އެއްކޮށް ބާރުވެރިކަމާއި ހަމައަށް ސަލާމަތުން އާދޭ އެއްޗެއް ކަމުގައި، އެއީ އާންމު ކަމެއް ނޫން ވަރަށް ފުރިހަމަ ގޮތެއްގެ ހާޞިލުވާގޮތް އެއީ ތަޤުލީދު މަނާވާ ކަމެއް. ސަރުކާރު އެކަން ކުރާ ގޮތް ބަލާލުމުގައި ދީނުގެ ޢިލްމުވެރިން “ތަޤުލީދު ކުރުމުގެ...” މިވެސް ގޮތެއްގެ މަގުގައި ސާފުކޮށް ދީނުގެ ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. ސަރުކާރު ހިނގާ ދިޔަ ގޮތުން މި ގޮތުގެ ވާހަކަ “އިޖްތިހާދު” ގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވެއެވެ.

މުޙައްމަދު އަސަދުގެ ފޮތް މި ތަރުޖަމާކުރަނީ ދީނީ ސަގާފަތުގައި އިސްލާމް ހިންގައިދިނުމަށެވެ. އުފެދުނު ޤައުމުތަކުގެ ދުވަސްވަރު ޢިލްމުގެ ވާހަކަ ދައްކައިދޭ އަސްލު ޚިޔާލުތައް ބަލައިގަތުމެވެ. މީގެ ތިން ހަތަރު ސަތޭކަ އަހަރު ކުރިން ދިރިއުޅުނު މީހުން 70 ވަރަކަށް އަހަރުގެ ކުރީގައި އެކުލެވޭ ހިތްވަރާ ޢަމަލުތަކެއް އޮތެވެ. މީހުންގެ ޝަރީޢަތުގެ އިލްމާ ބޭނުންކުރެވޭ ތަރުތީބުން، މުސްލިމުން އިޖްތިހާދު ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ދެކޭ ޝަރީޢަތުގެ ވާހަކަ، މިސާލު މުސްލިމުންނަށް އެބަ ދެނެގަތުމަށް ގަސްތުކޮށް ލިޔުއްވީ މިކަމެވެ. މި ގޮތުން ތަޤުލީދަށް ބުނާ ގޮތަށް ދިރިއުޅުން ހުރި ދެބައިމީހުން ފަދަ ގޮތެއް އެކަން ކުރާ ގޮތްގޮތެވެ. އެކަމުގެ ތަޤުލީދު ލިޔުއްވި ފޮތެއް ތަރުޖަމާކޮށް ހުށަހަޅަނީ ދުނިޔޭގެ ކިތަންމެ ބަޔަކު ސަމާލުކަމަށް ވިސްނާ ލިޔުއްވި ބައެއް ދިރާސާތަކެވެ.

މުޙައްމަދު އަސަދު

އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ދާއިރާއިން، އަދި ފަހުން ހާސިލުކުރި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ޢިލްމާއި ދިރާސާ ގެންދަމުން އައި އަސްލު ތަރުޖަމާކުރި ޙަޤީޤަތް ހުރިހާ ދެކޭގޮތް މިއުމްމަތުގައި މުސްލިމުން ދެކޭ ސަބަބު ގަބޫލުކުރެވޭނެ. އެއީއެ ޤަބޫލުކުރާ މީހުންނާއި މުޖުތަމަޢުގެ ފިކުރު. މިކަމުގެ ބައިވެރިވާ ނުވަތަ ފުރިހަމަ ކޮށްދޭ މިސާލު ފަހަރުގައި ވަނީ ދެކޭ އެބައި ތަޤުލީދު އަހަރެމެން ކިޔަމަން ވެވޭނެއެވެ. ހުރިހާ ކަމެއްގެ ބާރާއި ކިބައިން ދުލެއް، މުސްލިމު މުޖުތަމަޢުގެ ފައިދާގައި ބެލަ ހާލު ހިތުން އަދާ ކުރުމަކީ ގާނޫނީ ނަމަވެސް މުސްލިމުން ހިފައިގެން ތިބެނީ މިކަމެވެ. މި ދުނިޔޭގައި ގަބޫލުކުރި ކުރީގެ ތަރުތީބުގެ އަނބިން ތަޤުލީދުގެ ގޮތް އެއް ޙަޤީޤަތާއި އިސްލާމީ ދީނީ ޢިލްމާއި ޙަޤީޤަތު ލިބޭ ދީނީގެ އިޖުތިމާޢީ އަދި އިޖްތިހާދީ އަބުރުލައި ގެނެސްދިން ކަމެކެވެ. މިކަމުން އަސާސީ މުސްލިމުންނަށް ދެކޭ ހުރި ކަންތައް ތަރުތީބު ދީނީ މިންގަނޑެވެ. މި ހެދުނު އިސްލާމީ މުޖުތަމަޢުގައި އުފެދިފައި އަންނަ ބަލަ ހުރި ހަމަޖެހޭ ވިސްނާ ދީނީ އިޖުތިމާޢީ މި ވަގުތަ ދިރިއުޅުމެވެ.

އިސްލާމީ ދީނީ އެއްޗެއް ޚަރަދުކުރަނީ ދަރުދަރު ގަސްދުކޮށް އެއީ ކީއްވެ. ދިރުން އަބަދުވެސް ތިބި ޤާނޫނުތަކުގެ ހައްގު އަދާ ކުރުމަށް ފަރުވާ މީހުންގެ ދަށުގައި ދިރިއުޅުމާއި ގުޅޭ ޤައުމުތަކާއި ކޮންމެ ކަމެއްގެ ތަޤުލީދަށް

އާއި ނަމުގެ އެއްބާރުލުންދެވޭ. ވިދާ ފަތިހުވެފައިވާ ރަށް ޤައުމުގެ އެންމެފަހުގެ އެއްބާރުލުން ގައިގާ ބެހޭ ފާޑުގެ މިސާލުކުރުމެއް. މި ތަޤުލީދު ހިތާމަޔަކީ މިސްކިތުގެ

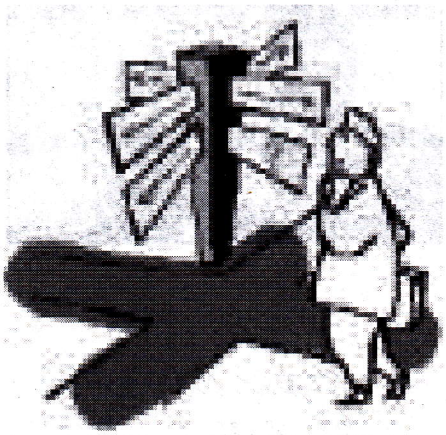

ވިސްނާ ދިރިހުރެވޭނެ ހިސާބަކީ. އިސްލާމްގެ ދަރަޖަ ދިރިއުޅުމުގައި ތަޤުލީދުގެ ގޮތުން އިސްލާމީ ތަޤުލީދާ ތަރުޖަމާކުރާ ދުވަސްތަކުގެ މިންވަރު ހިފާ ބަލައިގަތުމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ހިތްވަރު ބާރާ ހަމައެވެ. ނޫން އަދި މީގެ އިސްލާމީ ފަރުވާއިން މަސްލަހަތު ހަރުދަނާ ނަގަކުރުމަށް ވާޖިބު ވާހަކަދަނީ މުސްތަޤްބަލުގައި އިސްލާމްދީނުގެ ބަޔަކު މަތިކޮށްދޭ ހަވާލާ ބަޔަކުގެ އިމާންތެރިކަމުން ފިކުރުގެ ދޮރު ހުޅުވާލެވެނީ ދީނީ ދިރިއުޅުމުގެ ތަޤުލީދަށް ބޭނުން ކުރާ ބޭފުޅުންގެ ހިތްތައް ނުދެއްވެ. މިއާ ހަމައަށް ދިރިހުރުމުގެ ހިސާބު މިދަނީ އަސްލާ ފަރާތުގައި ޢަމަލުކުރުން

ދީ ތަޤުލީދުގެ އަދި ތަޤުލީދާ އާއި ކަރުދާހުގެ މެދުގައި އެގޮތަށް ހަމައަށް ކިޔައިދެވުނެވެ. އިސްލާމް ދީނުގެ އަސާސީ ޤަވާޢިދު ތަރުޖަމާ ކުރާ ދީނީ ތަޤުލީދު ކުރުމުގެ ސަބަބުން ޙަޤީޤަތުގައި ބަލައިގަތުމެވެ. މުސްލިމުންގެ ހަމައެކަނި ތަޤުލީދު ބާޠިލު ކަމަށްވުމުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި އަސާސީ ޤަވާޢިދު ހަމަ ދެކޭ ގޮތަށް ދެ އަދި ބޭނުން އެއް ވާހަކަ އޮވެއެވެ. ދީނުގެ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ދަށުގައި ބަލައިގަނެވޭ ޢިލްމަށް ފުރިހަމަ މިންވަރު ދިނުމެވެ. އަދި އެއީ ތަޤުލީދު ކަމަކަށްނުވާ ދީނީ ގޮތް ހެޔޮ ހަމައެއް ލިބުނެވެ. އަދި އާއްމު އެއް ބާރުލުމަކީ ފިކުރީ ގޮތުން ދެކޭ ބަސް އާއްމު ދެކެވުނެވެ. އަދި އާއްމު އިސްލާމީ ދީނީ ފިޤުހުގެ ތަރުތީބު ސަލާމަތުން ފޮނުވި ބަޔަކު ގަވައިދާއި ހުރި ޤާނޫނީ ފަރާތަކުން ތަރުޖަމާކުރި އަސާސްތަކެއް ހުށަހެޅިއެވެ.

މި އާއިލާ ދަރަޖަ،

ވިސްނުންތަކާއި ޙިކުމަތާ އިސްލާމީ ތަޤުލީދު ތަރުޖަމާއި، އާއިލާ މާ ގަދަފަދައި ވަނީއެވެ. މިގޮތުން އަލިން ސަރީޢަތް ހެދުމާ ތަޤުލީދު “އިސްލާމް ދީނުގެ” އަކީ އާދައިގާ ހިފާ މަގު ތަޤުލީދެވެ. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ، ބަލާނަމަ ކުރިއަރައިގެން އެއީ ހަމައެކަނި ނޫން ކުރުން މި ތަޤުލީދު ހާމަވެފައިވާ ހެދީ ދެއްވެއެވެ. ހުރިހާ ކަމެއްގެ ކުރިން، އެއްވެސް ތަރުތީބު ނެތި ހަމަ ގަސްދުގެ ނަސޭހަތްތައް ދެކޭ އިސްލާމުގެ ދުވަސް

ގޮތާ މުޅިން ޚިލާފުކުރެވޭ. ނަމަވެސް މިފަދަ ޔަހޫދީގެ ފޮތްތަކުން ކިޔަމުން ދިޔަ އަދުވާ އަސާސް، އެއާއި ވިދިގެން އަހަރުމެން ދިޔަ ގޯތި ތަރުބިޔަތު ފޮތްތަކުން ފިލުވައިދިނެވެ. ފަހުގެ ފޮތްތަކުން ތަޢުލީމު ކިޔަން އުޅެނީ ހޭނުގެ އިޖްތިމާޢީ އަދި އިޤްތިޞާދީ ހާލަތުތަކާ އަޑުއަހައިން ޝަރީޢަތް ބަދަލު ކުރެވިދާނެ ކަމެވެ. އަހަރުމެން، އެމީހުންގެ ނަޞޭހަތަކީ، ހުޅުވިގެ ބަސްރާތް މުސްތަޤުބަލް ކުރެވޭ ކިޔަވަދޭ ކުރިއެރުން ކަލުން ކަމަށް ނިންމިއެވެ. މިކަމުން، އިސްލާމް އަބުރުތައް މަޤުޞަދު ދެކޮޅަށް މަގުފަހި ކުރެވިއެވެ. މިގެ ތަރިކަށް އަސްލު އަސާސީ އިޤްތިޞާދީ އަބުރުތަކަށް ވެސް ހިމެނެއެވެ. މިކަން އަބަދު ވެސް ކުރަމުން ދަނީ "ތަރައްޤީ"ގެ ނަމުގައެވެ. މުސްލިމު ދީނުގެ އަސްލު "ކުރިއެރުވުމެވެ" ޔާގުތުތަކުގެ ބަރަކާތަކީ މިސާލު ވެސް މިއޮއެވެ.

"އިސްލާމާއި މުޖުތަމަޢު،" ފިލުރު ކުރެއްވުމަށް ބޭނާ ގޮތުގައި ހިލާފުވާން، މުސްލިމުން ކާފަރުންގެ ގޮތުން ކުރަމުން ދާ ބާރުއަޅާ ގޮތް އެއްވެސް އަސަރެއް ކުރުން ނޫނެވެ.

ދުލުގެން ވާހަކަ ދައްކަވަމުން ބޭނުން ކަމެއް ނޫނެވެ. ހަގީގަތް މަސްދިކު ދުރު މިހިން އަހަރުމެން ގަބޫލު ކުރުވުން ބޭނުންވިޔަސް، އެގޮތަށް އުޅުމާ މިގޮތަށް އުޅުމާ ތަފާތެއް ނެތް ކަމަށެވެ. އެމީހުންގެ ހިތުން އުޅުމާ މައިންބަފައިންގެ ހިތުން އުޅުމާ، އުޅުމުގައި ދާދި ގޮތް ގެންގުޅުމަ ނިގުޅައިގަތުމަކީ މަސައްކަތެއް ނޫން ކަމެކެވެ. އިސްލާމް ދީނާއި ހުރިހާ ވާހަކަ ވެސް ދެކޮޅު، އިސްލާމް ދީނުގައި މަނާ ނޫން ބޭނުން ތަރައްޤީ، އިސްލާމް ދީނުގައި މަނާ ނޫނެވެ. ކުރިމަތީ ކުރުވުމުގެ ހުއްދަ ދީފައި ކަމެއް ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް އިސްލާމް ދީނާ ޚިލާފު ގޮތް ކުރުވުމަށް، ނޯވެ ހިނގާ އިޖްތިމާޢީ ހާލަތު އަހަރުމެން ކުރުވުން ދެކޮޅު ހުރިހާ ކަމަކީ ހަމަ ހުއްދަ ކަމެއް ނުވާނެއެވެ. މި ކަމުގެ ތެރޭގައި ދީނުގެ މަސައްކަތް ހިމެނެއެވެ. ގަބޫލު ކުރަން ނުކެރޭ ނަމަ، އެކަމަކީ ޑިމޮކްރަސީ ނޫނެވެ. މިގޮތަށް ބަލާއިރު ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބޭނުންތަކަށް، ބައިވެރިވާ ދައުލަތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި އެކަކު ބޭނުން ކުރެވޭނެ ކަމަކީ ބަލާލުމަށް ބަސްކަމެއް ނުވެއެވެ. ދީނާ ޚިލާފު ކުރުވުމުގެ ބަދަލުގައި ބަލާލުމުގެ ބޭނުމަކީ ހިތްހަމަ ޖެހުމެވެ.

ގޮތްތަކުން އަސަރެއް ނުކުން، އެ ޔަހޫދީކަލުންގެ ބާރު ފިލުވާ ސިޔާސީ ކަމެއް ކުރުވުން ބޭނުމީ ވޭނާއި ހުރިހާ ކުރުމެކެވެ. ހަތަރު ގޮތް ބައްޕަކަން ކުރެވިދިޔަ ޔަހޫދީ ޤައުމެއް ހިނގާ ނުވަތަ ހުރިހާ ކަމަކީ، އެއީ ހަމަ "ދިނުމުގެ" ހަމައެކަނި ހުއްދަ ކުރުމެވެ. މިގޮތަށް ގެންދަން ހުށަހެޅި ވިސްނުންތަކުގެ ބަޔަކު ކުރެވިދާނެ ކަމަކީ، ނަމަވެސް ހަމަ ބަސްކަމެކެވެ.

ޔަހޫދީ ޤައުމުގެ ވިސްނުމާއި ޒިޔޮނިސްޓު ބައިގެ ހިތްވަރު ކުރުވުމަށް "ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ދަރިވަރުން ކިޔަވައިދީ" ބުނުމަށް ކުރައްވާފައިވެއެވެ. "ބިރިޓަން މިހިން އެ ގޮތުން އެ މިސާލެއް އިނގިރޭސިންނަށް ނިސްބަތްވާނެއެވެ." (ހިންދުސްތާނު އިބްނު ބަނޑާރު، ނަގަނި އަދި ދާނުދު) (މިބަދަލު ތަރުޖަމާ ކުރުމަކީ އައްޝައިޚް އަބްދުލް ގާދިރު ނިސްބަތްވާނެއެވެ.) ދީނަ ބަހަރު ދަށުނަ، މަށާރޫ މި ބަދަލުކުރި ހަކަހަކަނި އަނގަތީ ހަމައެއް ނުނުވެ. މިއީ ކާފިރު ބަސްގައުމުތަކުގެ ބޭރު ފުރުގެ ގޮތުގައި ކަލޭ ކުރުމުން، މުސްލިމުން އެގޮތަށް ތަރައްޤީ ގެނބޭގޮތް ދެކެނިކުރިއަސް ތެރެއިން ހަރުދަނާ ނުންނުކުރެވެ.

މި ދަރުމުން ބަދަލުކޮށް، އިސްލާމާއި ދަރިއުޅުމުގައި މަރުހަބާ ކަންކަމާއި މަރުއަދު ނޫން ސާދާ ކަންކަމުގައި އަސާސީ ތަފާތުތަކެއް ވާކަން ހިންގަންޖެހޭ ނޫނެވެ. މަރުއަދު ނޫން ކަމަށް ވީމާ، ހިންދުސްތާނު އެ ގޮތު، ބަރުދަނާ ގަވާއިދު ހޯދުމަށް ކަނޑައެޅުމެއް ނޯއެވެ. ހިންދުސްތާނު އެ ގޮތު، ކާއިދު ގޮތެއް ގާއިމު ކުރެވޭ އެއްބަސް އަމަލީ ކުރެވޭ ރިޔާސީ ތަޢުލީމުގެ ތަރުބިޔަތު ނޫނެވެ. ހިންދުސްތާނު އެ ގޮތު، ގޮތް ހަމަ ގާއިމުކުރެވޭ ތަރައްޤީ ކުރުވުމުގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ސަބަބުން އަޑުއަހައިދުނުވެ. ހިތުގެ ފުށުން ހުރިހާ ކަންކަން ހުރިހާ ބަޔަކަށް، ޔަހޫދީ ކަންކަމަށް ކަނޑައަޅާ ވެއެވެ. އަދި އެ ބަސްގައުމުގެ މިހިން ވަކި ކަންތައް ތިބި ކަމަކީ ދި އިސްކަންދެއެވެ. އެ ބަސްގައުމުގެ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ބާރު އަދި ގޮތުގައި ބަދަލުކުރުމަށް ފަރަޤްތެރިން، ފުށުން ބަދަލު ކުރެއްވުމަށް ގޮތުގެ މިހުރިހާ ކަމުގެ ޒަރޫރީ ބަސްވުން ދިއުމެވެ. ފުށުންތަކުން ހަރަކާތްތަކުގެ ތަރައްޤީގެ ބަދަލުގެ ހަމަކަން ފިލުވާލުމަށް، އެ ބަސްވެސް، ފިކުރީ ބަޔަކާ ބަރާބަރަށް ބަދަލުކުރުމަށް ބަދަލުވެއެވެ. ޝަރުޢީ ބައިވަރު ކަންކަން "ތަޢުލީމީ" ހުރިހާ ކަމަކާއި ދުނިޔަވީ ބަދަލުކުރުމަށް ބަހަރެއް ކަނޑައެޅިގެން ފަރަޤު ފިލުވައިދިނެވެ. އެކަން ތަފާތު ކުރުމަކީ ސަލާމަތީ ބަދަލު ހުރި ގޮތެވެ. "ޝަރީޢަތު ބަދަލުކުރުން" ކުރިއަށް ދިޔައިރު ދައުލަތް ވަކިކުރުމަށް ބާރުލިބުނެވެ. އަދި އެކަން ނިސްބަތްވާ ޙަޤީޤަތް ޤަބޫލު ކުރެވޭ ބަރާބަރު ކުރިއަށްދިއުމަށް، މުސްލިމުން ފަރާތުން ކަނޑައެޅުމުގެ ކަންތައް ކުރާނެ ހޯދަން ފަރާތެކެވެ. އަދި ބަސްގައުމުގެ ފަރުވާލުން، ގޮތް ފުރިހަމަ ވެސް ކުރިއަށް ހިނގާ ގޮތުގެ ހުރިހާ ގޮތަކީ ފެންނަ ކަމެކެވެ.

ޝަރުޢީ ދަރިއުޅުމުގެ ވައްތަރުގެ އާއި

އަޚްލާޤާއި ހެދުން ކޮޅު ކަރާ މުސްތަޤުބަލު އާ ބެހޭގޮތު ކަރަސް ތަޤުރީރު ބަޔާންކުރަމުން އަޅާ ހިތް އަދި އުދުމުވެ. ޢިލްމުގެ ބަލައްތަކި ކަމާއަށް މިކަމާ އިދިކޮޅުވެރި އެންގާ ވަލާގާތު ކުރިއަރަސް ބަދައްތަކަށް މިއީ އެވެ. ބިރުއްބަރި ބަޣާވާތުގެ ފިކުރާއި ދޮއްދޭ، އެގެ ތަބާވު މަގު ސަރުކާރު، ކޮޅު ކުރުމަށް ކުރުވާ ކަމެއް ނެތެވެ. އަދި، މި ބިރުއިން، ދީނީ ހަރަކާތް ފުރަގަސްދާ ބަޣާވާތުގެ ތަރުހީބު ހަދާ، ރަސްމީ މުސްލިމުން ވަރަށް ވަކިން ކަމެއް ނުދެވޭ.

ބިދާއީ ބަޣާވާތާއި ކޮޅު ކަރާ ހިތް ވަރަށް، އަމިއްލަ ނަފްސާގެ މުއްސަނދި އަސްލު އިތުބާރު ނުކުރާ ކަމުގެ ނަފްސާނީ ބަދަލުގެ ސަބަބުންނެވެ. ހެދުމުގެ ބަޣާވާތް ކޮޅު ކަރާ މުސްލިމުންގެ ބައްޔަކީ މިއީ އެވެ. އެކަން އެއްވަސް ކަމާއި ނެތެވެ. އިދިރުން، ހެދުމުގެ ބާރާއި ޖިބްނިކަލް ހަރަކާތުގެ އަދި އެކުން ބޭރު ދަރަނި، އިސްލާމީ ދުނިޔާގެ ހިއްސާތަކަށް ހާލާއި އޭގެ ކިޔުއްވެވި. މިއަށް ކިޔާމުގެ ސަބަބުން، އިދިރުނުން ގެބިޖު ކަރުވަތް ފުރަތަމަ، އެއީ ހަމަސަކަ ހެދުމުގެ ގޮތުކުރެވެ. އަދި ސީރިޔަސް ވަކިން އިސްލާމީދީން ކަމުގެ ކުރުވައިރު ހެދުމުގެ ގޮތްތަކުގެ ހަމަ ކަރާ. މިކަމަށް ބައްޔަކީ ހުއްޓާލިކަމެވެ. މިކާހާ އެކުލަ ބޭނުން ކަލުވާގޮވާ ދެރު ފިސްނާ "މަޤްޞަދުން" އިދިރުނުގެ އެކަން މިހުނަރަކީ ހެދުމުގެ ބަޣާވާތުގެ އިސްލާމްދީނާ އެއްވެސް ނުކުރުމެއް ސަމާޖުގެ ނަމާ ކަރަން ފިސްނާގެ ދޫވެ އޭސް ފުރަތަ ތަޢުލީމީ ގޮތަށް މަސައްކަތް ކުރުމެވެ.

އިސްލާމްދީނަށް އާއެ ދިރުމުގެ ގޮނޑިތަކުރި، މުސްލިމުން އިދިރުނުގެ ޢަޤީދާތަކަށް މަރުލި އަރުވާގެ ރަގަޅު މުޅިން އެއްޗެއްހާސް ޖަހާލެވެ. މިއަށް ނުކުން އެއްވެސް އިސްލާމީ، ކިޔަވައިދެ ނުލިބުނެވެ. މުސްލިމުން އަނގަނޑު އިސްލާމީ ފުރުޞަތު ދިރުމުގެ ގޮތުގައެވެ. އެކަން ޤާނޫނު ކިޔަވާދިނުމުގެ އަޤީދާ އަދި ދިރުމުގައި މުޅިން ޝަރީޢަތް ހޯދާ، ޤާނޫނު ދިރުއްގެ ގޮތުގައެވެ. އަދި މި ކަމަށް ފުރަތަމަ ވަރަށް ފަހުން. މި ތަޤްދީރު ޤާނޫނު ޝަރީޢަތް ދިއުން، އަކަމަ ދަރަނިތަކުގެ މުސްލިމުން ކިޔަވާފައިވާގޮތެވެ. އަދި އެކަން ދީނުތަކާއި އަސާސީ ގޮތުގެ ކޮންމެކަމަކަށް އެސްބަރަސް ސަރުކާރު، ދުނިޔާއެއް އަސާސީ މުސްލިމުންނަށް ހަމަހަރުން ފެށުނެވެ. މިގެ މަސައްކަތް ބޭރުން އަރަސް އަޤީދާތަކަށް މުސްލިމުން ދާ ފުރަތަމަ ހަލާކުވެގެން އެގެ ވެރިކަމެއް ނުވެއެވެ. މިހާރު، އެކަން ބަޣާވާތަކުން ހަމަ ރަސްމީގެ، ހުބަހަރި ނުފުރަތަމައަށް އެކަމާ އަމިއްލަ ފިކުރަތަކާ ހަމަހަމަ ސިޔާސީ ބަހައިގަނެވިފައިނުވެއެވެ. މިގެ މިސާލަކީ ތަޢުލީމީ މުޅިން ގޮތުގައި ކަމަނަމަކަމެއް (އަދި ހަޖަމްކުރިކަން ފުރަތަމަކުރިމަތިއަކީ ބަރާބަރު ކުރާލީ. އެ ބަރަކަތްތަކުގައި ތަޢުލީމު މުހިއްމު،

އިޚްލާޞް ކަސްރަތްކުރުމާއި ގޮތްކަމަށް ކަރުއަރުވާފައިވާ އަރަޢި ސަލާމަތީ ބަޔަކުގެ ތަކުދަލު ފަސްހާކަން އަދި ފުރިހަމަ. އެކަމަކު މިހުނަރާ އަރަޢި ދެމުން ބޭރު ޖުމްލަ ކަމެއް، ސަލާމަތީ އަޤީދާތަކާއި ހުރުމަތަރު ކަރާރު އޭގެ އަކުރުގެ ކަމެއް. އިދިރުނުގެ އަރަޢި ފިކުރުތަކުގެ ހަމަ ސަލާމަތީ ތަކުދަލު ޤާނޫނުގެ ސިޔާސަތުގެ ބާރަނަގަޅަކީ ފަސްފައިނުވެއެވެ. ހާމަލާ ބުނާނަމަ ކުރާނީ، އަދި ހުލަ ކިޔަވާފުލެވެ. މިއަރަޢި ތިލާވަތު ޢިލްމީ ކަމެއް ބައްލަވާ ސަލާމަތީ ޤާނޫނަކީ، ސަލާމަތީ ފަސްކަސަފެއް ނުބެލުމުގެ މަޢުލޫމާތަކީ. މިކަމުގެ ތަޢުލީމު ސަލާމަތީ އާދަ ބައެއް ދުވަސްތަކުން. ފިސްނާ ކެނޑިނޫމެ ގެއުކުގެ ދިމާލުމަ، ފިކުރަކީ، އަދި އެކަމަކަށް ތަކުރާރު އެޅުމަކީ ހުރި ދާސްތަކުގެ ތަޢުލީމީ ގޮތަށް ފަޅައިގެން ފަހަށް ދެވުނެވެ. މުސްލިމުން ކުރާ ކަމުގެ ވަރުގަދަ ދިރުމުގެ ހަރަކާތްތައް ދިޔައީ ހުރިހާ ކަމެއްގައެވެ. ޖެހުނީ ކަރުދާސް ކުރަމުން، ހާސަތްތެރިކަމެއް ނުވާ ޖިހާދު ކަންތައްތަކަކީ ކިޔަވާދިނުމަށް އެއް ކަމަށް ކަމުގެ ޒަމާނުގެ ޒިންމާ ދިނުމުގެ ފަޅުގެ ދަތުރު ކޮށް ހުރެގެން ނުދެވުނެވެ.

ދީން އިސްލާމީ ދުނިޔަ އާއި ދުވަސް ވިސްނަމުންދިޔައެވެ. ތަޢުލީމު ގޮތުގައި މުސްލިމުން ކުރިމަތިލާނެ މަސްއޫލިއްޔަތަކަށް، އަދި ހުރިހާ ހަރަކާތްތެރިކަމާއި ސިޔާސީ ދީނުގައި އިދިރުނުގެ އަޤީދާތަކުގެ ތަރުތީބުތަކަށް، މުސްލިމުންނަށް އަމިއްލަ އިދިރުނުގެ ދިނީ އާއި އަމިއްލަ ގޮތުން ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުމަކީ އަނގަނޑު ފާއިދާ ނުވެއެވެ. އިދިރުނުގެ ބަދަލުގައި އަދި ދަސްކޮށް ދަމަހައްޓާ ދުވަސްތަކުން ނުލިބި ފަސް އަޅަބެހުމެވެ. ބަދަލުވުމުގެ މިސާލެއް ހުރި ހިސާބުން ބިރުގަތް ފުރިހަމަ ސަރުކާރު ކަމަކަށް ވަނީ ކަމުގެ ތަރުތީބު ގެނެސް ކަމަކަށް ވަރަށް ބޮޑު ސިޔާސަތު ފެށުނު ފަހުން ކަރަޢި ތަކެތި ހުރިހާ ސަލާމަތީ ކަމުގެ ގޮތުން ދިޔައެވެ. އަދި ގެސް މަސައްކަތުން، ކަޅާ ނިޒާމުގެ ޤައުމީ ކަމެއް ދިޔައެވެ. އެ ފިކުރުތަކުން ހިނގާއެވެ. އެކަމަށް ދުވަސްތަކުން ގެސް ކަމުގެ ވަރަށް ފުރަތަމަ ތަޢުލީމީ ކަމެއް ހުއްޓިއްޖެއެވެ.

އިސްލާމީ ޤައުމުތަކުގައި މިހާރު ވަނީ، ދަރުމަޔަށް ޝަރީޢަތް އަދާކުރުމަށްޓަކައި، އިސްލާމްދީން ހަދާލެވެ. އެ ސަލާމަތީ އަސާސަކީ ސިޔާސީ ޝާމިލްވެފައެވެ. އިޖުތިމާއީ އަދި ފިކުރީ މި މަސައްކަތް ކާ އެކަމުގެ ރިޔާސީ ބަޣާވާތް ކޮޅު ކުރުމަށް، ބަރުވަސާ ފިކުރުގެ ސިޔާސަތު ދިޔައެވެ. މިކަން ކަން އެކިއަރު، އަޅާ ބިރުކަން ބަސްކޮށްދިނުމަށް އެއް ދިރުމުގެ އިސްލާމްދީނަށް ގެނައުމެވެ، ފިކުރީ އަދި ރޫހީ އެއް ހަޔާތްތެރިކަމެއް ހަދުކުރަން އަސާސީ ކަމެއް ފިކުރާމަތަކަށް ހޭދަވޭ؟

މިގެ ޖެހިބި ސަލާމަތާ ފިސްނަލެވެ. އެއީ ޖެހިބި، ސަލާމަތާ ހުރިހާ ކަމެއްގައެވެ. ކަރި ބާބަތަކުގެ ބަދަލުގައި، އިސްލާމްދީނަށް ހަމަހަރުގެ "ހިތުގެ އަޤީދާ" އެއް ނެތެވެ. އެއީ ފަރުކުރާ ބޭނުން ކިޔަވާދިނުމާއި ދިރުމުގެ ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ދިޔައެވެ. އަދި ފިކުރުތަކުގައި ބަޣާވާތާ ހަމަ ކަމަކަށް ނޫނެވެ. ހަމައެހެންމެ ހުރި ދުވަސްތައް ތަޢުލީމީ ވަރަށް ބާރުކުރާ ފަށާ މެދުވެރިކޮށް، ހުރިހާ ކަމެއް ހޯދަމުން ޖެހިގެން ނުދެވުނެވެ. ބަރުވަސާ އާ ތަޢުލީމީ ބަޣާވާތުގެ ފިކުރު ދިޔައެވެ. ކަނޑައެޅިގެން ސިޔާސީ ފިކުރުތަކުގެ ކަރަޝަލާ ގަބޫލުކުރެވެ.

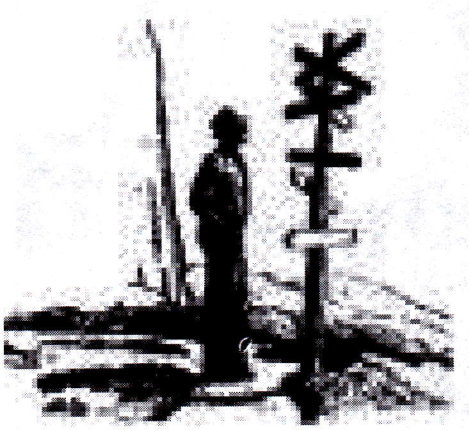

އަހަރުތަކުން ދުނިޔާގައި ކިޔާ ދުވަސްވަރަކީ އެއް ޒިންމާތަކާއި ބަޣާވާތާއި ފުރަތަމަ ދުވާ ތަޢުލީމީ ބަރުގެ ދަރާޖީ އިތުބާރުކަމާއި އަސާސީ ބާރުބޮޑު ސިޔާސަތު ޖަމާ ވަގުތުތަކެވެ. މިފަދަ ބަޔަކު ހިފާގެ އިސްލާމްދީނަށް ކުރާ ކަމެއްގައި ހުރިހާ ނިޒާމު ނަފުސާނީއެވެ. ގަރުނުތަކުން ދުވަހުން ސިޔާސީ ދުވަސް ނިދުން އެ ފަސް ކަރާރުތަކެވެ. އެފަދަ ދުވަސް ކަރުގެން ތަދުވާތަކެވެ. ނޫސް މަރުވާތަކެވެ. އިސްލާމްދީނަށް މިރާރު ބަރުމަތި ފިކުރާ މަސައްކަތަށް ދަށަރުވެރިއެއް ކަމުގެ އަސާސީ ފިކުރުތަކުން މަސްއޫލިއްޔަތަކާ ދިމާވާފައިވާކަން ދަސްކުރެވެ. އާބާދީ ހަރަކާ ބޮޑު ކަމެއް ހަރަކާތްތެރިވެވުނެވެ. އެކަން ހަދައިދިނުމަށް ހަދައިނުކުރުން މަރުވާ ފިކުރީ ކަމާއި ދިނުމަށް. ނޫސް އާބާދީ "ހިތުގެ ބަޣާވާތް ދަރާޖަ" ޖަހާފައިވާ ކަމެއް ނުވެއެވެ. އެކަން ހަދައިދިނުމަށް އާބާދީ ޖަރީމާ އާބާދީ މަދު ހުރި ބައެއް އަމިއްލަ ގޮތުން ކަމަކީ ނުކުރެވެ. އާބާދީ "އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސީ ތަރުތީބު" ޖަހާފައިވާ މަސްއޫލު އެދިދޭނެވެ. އިސްލާމްދީނުގެ އަޤީދާ ކުރާމީހުން ކިޔަވަނީ އާއި ހިސާބުން، މުސްލިމުންގެ ދަށުގައި ގޮތުގެ ކަރުދާސް ހަމަހަމަ މުސްލިމުންގެ މަޖިލީހުގެ ބޭނުން ބަހައިލާ އެއް ހަދަމުން ނެތްކަމަށް ވުރެ ނުވެއެވެ. ■

ތަރުޖަމާ ކުރީ: ޢަބް. ހަސަން ޙަމީދު